

PROPOSTA de **I**NTERVENCIÓ **E**DUCATIVA **I**NTEGRAL

Material elaborat pel Departament de Formació i Prevenció de
SIDA STUDI

PROPOSTA de INTERVENCIÓ EDUCATIVA INTEGRAL

En els darrers cursos **SIDA STUDI** ha treballat amb els/les joves del vostre centre a partir de l'Acció Educativa *Prevenir x Gaudir*, per a la promoció d'una sexualitat saludable i la prevenció del VIH/sida.

Amb la voluntat d'ampliar la nostra tasca en l'àmbit de la salut comunitària, enguany proposem una intervenció global que garanteixi continuïtat, amb un plantejament d'activitats que s'integrin entre elles per a què no quedin en accions puntuals i amb una avaluació continuada del procés que millori l'oferta curs rere curs i impliqui a tota la comunitat educativa: l'equip docent i les associacions de pares i mares.

Com a resultat de 14 anys realitzant intervencions per a promocionar la prevenció del VIH, **SIDA STUDI** ha incorporat a les Línies Estratègiques 2009-2011 l'estructura de les Intervencions Integrals, enteses com aquelles que actuen sobre la població jove i en aquells àmbits que interactuen en el seu desenvolupament personal.

És necessari oferir als /les joves una correcta informació sobre les mesures de prevenció del VIH/sida, tot i que la transmissió de la informació per sí sola no és suficient. Treballem amb noves estratègies per tractar no només els coneixements, sinó també altres factors que intervenen en la presa de decisions de la persona, com són les actituds i els comportaments envers els altres i amb ella mateixa.

Així doncs, us oferim un seguit d'activitats i serveis per a ser desenvolupats de forma complementària, segons la disponibilitat de cada centre educatiu, partint dels tallers educatius, tot explorant nous formats i espais que només el marc de l'escola pot aportar a la promoció de la salut dels joves.

Estructurem el llistat d'activitats en tres àmbits d'intervenció:

- [Les 5 tipologies d' Accions Educatives adaptades metodològicament a cada perfil](#)
- [Recursos per a l'atenció al professorat i a altres professionals del centre educatiu](#)
- [Altres activitats complementàries per a la promoció de la salut sexual entre els/les joves](#)

De cadascun dels serveis detallarem:

- Una breu descripció
- Algunes recomanacions per a la seva implementació

5 tipologies d'Accions Educatives adaptades metodològicament a cada perfil

Tot i les peculiaritats de cadascun dels tallers que duem a terme, les nostres Accions Educatives tenen en comú els següents aspectes:

- El treball de la prevenció del VIH de forma positiva des del marc de la promoció de la salut sexual, tant des de la seva vessant emocional com física, prenent la responsabilitat individual com a punt de partida.
- L'ús de metodologia participativa que faciliti la transmissió de la informació i coneixements i la proximitat dels continguts al grup participant.
- Es pretén oferir un espai on els/les participants se sentin còmodes per a parlar i poder resoldre dubtes o falses creences entorn la sexualitat i la prevenció del VIH.
- Les activitats busquen posicionar els/les participants davant situacions hipotètiques de risc que els capaciti per a gestionar els riscos relacionats amb els embarassos no planificats, el VIH/sida i altres ITS.
- Treballem a partir de sessions de 2 hores, les quals s'espaien en diverses sessions al llarg de diferents dies. Evitem concentrar tota la intervenció en un sol dia i, d'aquesta manera, afavorim la reflexió entre sessions.
- Estem dotant les Accions Educatives de validesa científica. Des de l'any 2008 avaluem el procés i resultats de l'activitat *Prevenir x Gaudir* mitjançant un pre i un post qüestionari i, de forma progressiva, aquesta metodologia s'anirà aplicant a la resta d'Accions Educatives. Aquestes dades ens informen, d'una banda, del grau de satisfacció dels/les participants i, de l'altra, ens permet saber si es compleixen els objectius previstos mitjançant la valoració de l'impacte (o resultats) de l'Acció Educativa.
- Existeix un document explicatiu de cada Acció Educativa amb la seva estructura, marc teòric, objectius, continguts i metodologia emprada.

Seguidament, presentem breument les diferents tipologies d'Accions Educatives que realitza el Departament de Formació i Prevenció de **SIDA STUDI**.

ACCIÓ EDUCATIVA

Prevenir x Gaudir - *Promoció d'una sexualitat saludable i la prevenció del VIH/sida*

Descripció

Públic destinatari: Joves del 2on cicle d'ESO

Durada: 3 sessions de 2 hores

Nombre màxim de participants: 30

Ponents: parella pedagògica (una educadora i un educador)

Material necessari: Pissarra i projector de DVD

Destaquem les següents característiques i continguts d'aquesta Acció Educativa:

- La primera sessió es treballa per separat amb el grup de noies i el grup de nois per a facilitar la seva participació.
- Treball sobre les primeres relacions sexuals incidint en la importància del coneixement del propi cos: reconeixement de sensacions i respecte pel propi cos.
- S'identifiquen estereotips de gènere i es tracta la importància dels rols sexuals en la relació de parella.
- Es tracten diversos aspectes que es donen en les situacions on es negocia l'ús del condó, així com la predisposició i la intencionalitat davant el seu ús.
- S'utilitzen casos pràctics per escrit i en format audiovisual per a presentar situacions amb les què els/les joves es puguin identificar.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ Prioritzem el treball d' aquesta activitat als cursos de 3er d' ESO.
- ★ L'aula pròpia del grup és l'espai idoni per a la seva realització. Caldrà tenir en compte que només la primera sessió es treballa en dues aules i la resta de sessions es treballen conjuntament amb tot el grup classe.

ACCIÓ EDUCATIVA

Com prevenim? Com gaudim? - Promoció d'una sexualitat saludable i la prevenció del VIH/sida

Descripció

Públic destinatari: Joves que hagin participat durant l'anterior curs escolar a l'activitat *Prevenir x Gaudir*

Durada: 2 sessions de 2 hores

Nombre màxim de participants: 30

Ponents: parella pedagògica (una educadora i un educador)

Material necessari: Pissarra i projector de DVD

A partir d'observacions extretes de l'avaluació dels nostres tallers, s'ha creat aquesta activitat per a adaptar la metodologia de l'Acció Educativa *Prevenir x Gaudir* al treball amb edats de Batxillerat.

Destaquem les següents característiques i continguts d'aquesta Acció Educativa:

- És una activitat que dona continuïtat a la tasca encetada per *Prevenir x Gaudir*.
- Permet aprofundir en la informació treballada a l'anterior curs. Als grups que no hagin participat prèviament a *Prevenir x Gaudir* se'ls dota d'informació i eines personals sobre la salut sexual.
- El treball posa l'accent en les habilitats tècniques, personals i socials relacionades amb la prevenció i la reducció de riscos.
- Es fa un treball específic de reflexió sobre la imatge social del VIH/sida: els Drets Humans, l'estigmatització i la percepció de risc.
- S'amplia el tractament del preservatiu, dins la varietat de recursos preventius, com a mitjà per fer compatibles les relacions plaents amb la salut.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ Prioritzem el treball d'aquesta activitat als cursos de 1er de Batxillerat. L'activitat s'adreça idòniament a grups que hagin participat als nostres tallers el darrer curs, ja que aquesta activitat dota de continuïtat a *Prevenir x Gaudir*. Tot i això, també és adaptable per a treballar tant amb grups de 4rt d'ESO com amb grups que no hagin assistit prèviament als nostres tallers.
- ★ L'aula pròpia del grup és l'espai idoni per a la seva realització.

ACCIÓ EDUCATIVA

Parlem de sexualitat i VIH/sida - *Promoció d'una sexualitat saludable i la prevenció del VIH/sida*

Descripció

Públic destinatari: Joves amb discapacitat intel·lectual lleu

Durada: 6 sessions de 2 hores

Nombre màxim de participants: 15 (amb capacitats cognitives i comunicatives semblants)

Ponents: parella pedagògica (una educadora i un educador)

Material necessari: Pissarra i ordinador amb projector

Aquesta activitat parteix d'una adaptació metodològica i de continguts que és aplicable als IES en el cas que compreguin una Unitat de Suport a l'Educació Especial - USEE.

Destaquem les següents característiques i continguts d'aquesta Acció Educativa:

- Abans de tractar els aspectes relacionats amb el VIH/sida, es dona una informació bàsica sobre el funcionament dels òrgans sexuals, l'embaràs i els mètodes anticonceptius.
- Es busca generar un ambient que faciliti l'expressió de dubtes sobre la sexualitat, les relacions d'amistat i les de parella.
- Les explicacions van acompanyades d'imatges o material audiovisual per a complementar els diversos temes tractats i el llenguatge utilitzat és simple i sense tecnicismes.
- Abans de realitzar la intervenció, proposem una reunió de preparació entre els/les responsables del grup i de **SIDA STUDI**, per a conèixer la realitat específica dels/les participants.
- Un cop finalitzada la intervenció, **SIDA STUDI** presenta un informe als/les responsables del grup en una reunió d'avaluació.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ Queda a elecció del centre educatiu el curs a qui vagi adreçada l'activitat, a partir d'edats de 3er d' ESO.
- ★ L'aula pròpia del grup és l'espai idoni per a la seva realització.

XERRADA - TALLER**Escoltem-los, escoltem-nos** - *Promoció d'una sexualitat saludable entre joves i adolescents***Descripció**

Públic destinatari: Pares i mares d'adolescents i joves**Durada:** 1 sessió de 2 hores (adaptable a la demanda)**Nombre màxim de participants:** 30**Ponents:** Un/a educador/a**Material necessari:** Pissarra

La xerrada s'orienta a donar eines per a treballar el tema de la sexualitat i la prevenció del VIH/sida a l'àmbit familiar.

Aquesta activitat permet compartir la nostra experiència de treball a les aules en l'àmbit de la sexualitat. Per una banda, informa de com **SIDA STUDI** aborda aquesta temàtica i, per altra banda, es comenten quines són les aportacions i inquietuds més freqüents que ens arriben per part dels joves.

El paper que prengui l' AMPA en la seva difusió serà un element clau a tenir en compte, per la qual cosa, des de **SIDA STUDI** els oferirem l'atenció i informació que els sigui necessària. Proposem contactar-hi directament, si així ho prefereix el centre.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ Activitat oberta tant a pares i mares d'alumnes d' ESO com de Batxillerat.
- ★ Idealment, la seva realització és prèvia a la nostra intervenció amb els joves de l' IES, de manera que permeti als assistents conèixer la nostra proposta de treball.
- ★ L'espai on dur-la a terme pot ser des d'una aula a una sala de reunió o d'actes.

ACCIÓ EDUCATIVA**A la carta** - *Sensibilització sobre la prevenció del VIH/sida***Descripció**

Públic destinatari: Adolescents i joves dins i fora de l'educació formal**Durada:** 1 sessió de 2 hores (adaptable a la demanda)**Nombre màxim de participants:** 30**Ponents:** parella pedagògica (una educadora i un educador)**Material necessari:** Pissarra

Activitat de format adaptable segons les necessitats i interessos específics que el centre detecti que no s'adeqüen o no són coberts pel format de les nostres Accions Educatives *Prevenir x Gaudir* i *Com prevenim? Com gaudim?*

La sol·licitud d'aquesta iniciativa, sorgida des del propi centre educatiu, serà valorada per l'equip de Formació i Prevenció de **SIDA STUDI** per a veure si s'adequa a la metodologia d'intervenció de la nostra entitat a l'hora de treballar amb els/les joves.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ Una sessió "a la carta" seria vàlida, per exemple, per a complementar el treball de l'IES si el centre ja té un programa propi d'activitats d'educació afectiva i sexual.
- ★ L'espai on dur-la a terme pot ser des d'una aula a una sala de reunió o d'actes.

Recursos per a l'atenció al professorat i altres professionals del centre educatiu

FORMACIÓ DE FORMADORS/ES**VIH, cal saber!** - *Sensibilització sobre la prevenció del VIH/sida***Descripció**

Públic destinatari: Professorat i altres professionals del centre educatiu**Durada:** d' 1 a 3 sessions de 2 hores (adaptable a la demanda)**Nombre màxim de participants:** 30**Ponent:** Un/a educador/a**Material necessari:** Pissarra

El curs de formació de **SIDA STUDI** ha estat pensat per a facilitar eines als professionals del centre (mestres, educadors/es, personal del PSiE, etc.) per tal d'incorporar a la seva activitat educativa missatges que promoguin una sexualitat saludable a partir de la responsabilitat individual, incloent-hi la prevenció del VIH.

El curs permet compartir amb l'equip professional del centre (sigui professorat o altres professionals) l'experiència de **SIDA STUDI** en el seu treball amb grups de joves de secundària sobre sexualitat i prevenció del VIH :

- Les característiques principals dels/les joves en relació a la sexualitat i la prevenció del VIH/sida.
- Alguns arguments per a debatre els mites al voltant de la sexualitat, els rols sexuals i el gènere, i la seva influència en les relacions sexuals.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ Oferim el curs de formació amb una estructura preestablerta que es pot adaptar com a curs de formació "A la Carta", a partir de sol·licituds i iniciatives pròpies del centre educatiu.
- ★ L'espai on dur-la a terme pot ser des d'una aula a una sala de reunió o d'actes.

ASSESSORAMENT AMB RECURSOS DIDÀCTICS**Materials didàctics** - *Eines per a la promoció de la salut sexual***Descripció**

Partint de la idea de fer unes Intervencions Educatives més Integrals, posem a disposició de l'equip educatiu un seguit de nous recursos didàctics que complementin el treball puntual dels tallers amb un treball de fons que es pugui fer des de l'aula.

L'objectiu d'aquests materials és facilitar eines que aportin al professorat de secundària elements per a treballar a les aules i altres espais de formació el desenvolupament afectiu i sexual dels i de les adolescents, partint de la promoció d'una sexualitat saludable i la prevenció del VIH.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ Els materials didàctics que detallem a continuació estan pensats per a ser usats indistintament a diferents cursos del 2on cicle de l' ESO i Batxillerat, a la vegada que poden encaixar en espais del currículum educatiu: les assignatures més relacionades segons la temàtica, educació per a la ciutadania, espais de tutoria, etc.
- ★ Entreguem a la persona responsable de la coordinació pedagògica del centre els materials que els siguin d'interès. Creiem que aquesta figura és l'adequada per a informar al conjunt del professorat, coordinar el seu ús i de posar-los a la seva disposició.

PROPOSTA de INTERVENCIÓ EDUCATIVA INTEGRAL

Dinàmiques per a l'espai de tutories, prèvies i posteriors a la realització d'una Acció Educativa.

L'equip de Formació i Prevenció de **SIDA STUDI** proposa una selecció d'activitats dinàmiques complementàries a les nostres Accions Educatives. De cadascuna de les activitats es detallen aspectes pràctics com: objectius, temps, material, descripció i rol de l'educador/a.

Es tracta de recursos àgils per a treballar aspectes de l'educació afectiva i sexual amb els/les joves que participaran o ja han participat en els nostres tallers.

Material audiovisual: treball amb curtmetratges.

Proposem una selecció d'audiovisuals -documentals, llargmetratges o curtmetratges- acompanyats d'una fitxa tècnica i una proposta didàctica elaborada per **SIDA STUDI** per al seu tractament a l'espai educatiu després del visionat.

Les temàtiques que tracten són aquells aspectes que giren al voltant de la presa de mesures de prevenció i la gestió dels riscos relacionats amb la nostra sexualitat: les relacions amb els altres i la parella, la percepció del VIH per part dels joves, les habilitats en la col·locació del preservatiu, les capacitats personals per a la negociació del mateix, etc.

Presentació amb informació bàsica del VIH/sida elaborada per SIDA STUDI.

Sota el nom de "Controlo la situació", posem a disposició dels centres un document en format power point que presenta diapositives amb els següents continguts: l'evolució de la infecció per VIH, els mecanismes de transmissió, la detecció i la seva prevenció.

Aquest material és fàcilment descarregable des del nostre web www.sidastudi.org.

"Treu-li suc a la sexualitat. Una visió positiva i saludable de la sexualitat".

Guia d'activitats per a treballar a l'aula.

SIDA STUDI en va elaborar els continguts el 2007, per encàrrec de l'Àrea de Salut Pública i Consum de la Diputació de Barcelona, de la mateixa manera que va fer el 2006 amb l'exposició que porta el mateix nom.

Metodologies complementàries per a treballar la prevenció del VIH/sida.

Posem a disposició del centre el fons documental del Centre de Documentació i Recursos Pedagògics de **SIDA STUDI**. La documentació de més interès per al col·lectiu docent està relacionada amb propostes teòriques i pràctiques de programes educatius d'educació afectiva i sexual.

Un exemple d'aquests documents és una proposta per a treballar transversalment des de diferents assignatures: *Orientacions Educatives per a l'educació afectiva i sexual a segon cycle d'ESO*. Programa Salut i Escola. Departament de Salut. Aquests documents són consultables al nostra web.

Recursos territorials d'atenció als/les joves.

Listat de recursos en l'àmbit de la salut.

Facilem a l'equip educatiu la descripció i el contacte dels centres de salut més propers que estiguin dotats de serveis d'atenció específica per a joves.

Durant la realització dels nostres tallers, hem detectat que sovint els joves desconeixen quins recursos d'aquest àmbit tenen a l'abast.

Aquesta relació de recursos està concebuda per a que el centre la posi a disposició dels alumnes que n'estiguin interessats.

Altres activitats complementàries per a la promoció de la salut sexual entre els joves

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA

Exposició de cartells “VIH sobre rodes”

El projecte *VIH sobre rodes* és una col·lecció de més de 1.300 cartells plastificats del fons documental de **SIDA STUDI**.

Posem a disposició dels centres una exposició en préstec, formada per una selecció de 10 cartells de campanyes d'àmbit estatal i internacional, sobre diferents aspectes relacionats amb el VIH/sida: prevenció, solidaritat, promoció de l'ús del preservatiu, etc.

Els cartells en llengües que no siguin el català o el castellà es poden acompanyar d'una fitxa plastificada amb la traducció del lema per a facilitar la comprensió dels missatges.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ El material pot ser exposat en els espais compartits de l'institut, com poden ser els passadissos o l'entrada al recinte.
- ★ La durada d'aquesta exposició pot fer-se coincidir amb el període que **SIDA STUDI** està duent a terme les Accions Educatives amb els joves del centre.

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA

Centre d'interès “+info=+plaer”

Aquest centre d'interès comprèn una varietat de materials del fons documental de **SIDA STUDI** que queda, durant una setmana, a disposició de la biblioteca de l'escola mitjançant un préstec interbibliotecari amb el Centre de Documentació i Recursos Pedagògics de la nostra entitat.

Durant una setmana seran consultables, i a l'abast de l'alumnat, tot un seguit de novel·les, còmics, jocs (trivals) i pel·lícules sobre el VIH/sida adreçats al públic juvenil.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ La persona responsable de la biblioteca de l'escola tindrà el contacte de la persona responsable del Centre de Documentació de **SIDA STUDI**, que restarà a la seva disposició per a qualsevol consulta.

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA**Concurs interescolar de campanyes de sensibilització**

Participació dels/les alumnes o grups classe en la creació de campanyes de sensibilització sobre el VIH/sida entre els seus companys i companyes de l'escola i d'altres centres participants, amb la possibilitat de fer-ne difusió i promocionar-la des de la nostra entitat.

La proposta d'un concurs surt de la idea de buscar un mitjà de sensibilització entre iguals que fomenti la participació i estimuli la creativitat a la vegada que la reflexió crítica dels joves sobre la vivència d'una sexualitat saludable.

Podran participar-hi els alumnes que ho desitgin dels cursos: 3er i 4rt d' ESO i 1er de Batxilerat.

Bases del concurs**Característiques dels projectes:**

Les creacions han de ser inèdites i prendre com a punt de partida unes paraules claus per a desenvolupar una idea, missatge o lema de sensibilització sobre la vivència d'una sexualitat saludable.

Els conceptes a tenir en compte són: plaer - bona experiència - condó - VIH/sida .

S'admetran creacions en diferents formats i disciplines artístiques: il·lustració, pintura o fotografia (en suport de cartell) i curtmètratge o sketch de càmera de vídeo (en suport d'arxiu .avi) o de mòbil (en suport d'arxiu .3gp). Les creacions lliurades passaran a formar part del Centre de Recursos de **SIDA STUDI**.

La participació podrà ser:

- En grup, on es presenta a concurs la/es creacions d'un grup aula.
- Individual, on es presenta a concurs la creació de l'alumne/a.

Selecció i difusió:

La selecció es farà per part de **SIDA STUDI** mitjançant criteris de qualitat, originalitat i adequació a la temàtica proposada. **SIDA STUDI** emetrà una nota de premsa sobre el concurs i es compromet a fer una exposició amb totes les creacions que hagin participat al concurs.

Premi:

Sortida lúdica per a tot el grup classe guanyador. En cas de no participar com a grup, obsequi individual.

Termini:

El temps per ser desenvolupat està determinat pel calendari escolar. **SIDA STUDI** establirà data límit per rebre les creacions i data per a la resolució de la creació premiada.

El requisit per a fer possible el concurs és la participació d'un mínim de tres centres de secundària.

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ Un/a professor/a coordinarà el concurs a cada centre, fomentant la participació al centre i centralitzant la rebuda dels projectes dels alumnes. La persona que assumeixi aquest rol serà amb qui **SIDA STUDI** contactarà directament per fer el seguiment del funcionament del concurs.
- ★ Tant en el cas que s'opti per la participació individual com per la participació de grup, creiem idoni que es cedeixi un espai del centre on els alumnes puguin desenvolupar les seves creacions per al concurs.

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA
Punt d'Informació

El servei de Quiosc de **SIDA STUDI** posa a disposició del centre una varietat de materials informatius de campanyes de prevenció i sensibilització realitzades per associacions o administracions, per a la creació d'un Punt d'Informació.

L'objectiu és oferir als joves un espai on trobar una informació breu i clara a través de material menor (tríptics, fulletons, llaços vermells, campanyes...)

Recomanacions per a la seva implementació

- ★ L'espai on posar els fulletons dependrà dels espais habilitats per aquest ús a cada centre o bé es poden exposar en una taula situada a l'entrada de l'institut.
- ★ En el cas que ja existeixi un Punt d'Informació al mateix centre, aquests materials podran complementar-lo.
- ★ A demanda del centre, aquest enviament de material menor pot tenir un caire temporal o permanent durant tot el curs escolar.

ACTIVITAT COMPLEMENTÀRIA
Participació en grups focals

Proposem al centre educatiu la possibilitat de col·laborar en els estudis que **SIDA STUDI** realitza, mitjançant la metodologia de treball en grup focal.

Aquesta tècnica participativa d'anàlisi del context ens permet conèixer la realitat i les necessitats dels/les adolescents i joves. Es tracta de crear un espai on extreure i recollir l'opinió dels/les joves entorn la vivència de la sexualitat, així com de les activitats que reben de prevenció del VIH/sida.

Aquest no és un servei de **SIDA STUDI** en sí mateix, sinó una activitat d'interès metodològic pel Departament de Formació i Prevenció de la nostra entitat, ja que la informació que n'extraïem reverteix en la nostra manera de treballar amb els joves sobre promoció de la salut sexual i la capacitació per a gestionar els riscos relacionats amb la infecció pel VIH.

El format dels grups focals implica posar a disposició de l'equip de **SIDA STUDI** una hora lectiva per a treballar amb un grup classe.

PROPOSTA de INTERVENCIÓ EDUCATIVA INTEGRAL

SIDA STUDI

Associació declarada d'utilitat pública
Bisbe Laguarda, 4 – 08001 Barcelona
Tel: +34 93 268 14 84 - Fax: +34 93 268 14 84
www.sidastudi.org

[Llicència Creative Commons. Reconeixement-No comercial-Compartir amb la mateixa llicència 2.5 Espanya](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/es/)